
Hantering av fel i utjämningsystemet för kommuner och landsting

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2015

1997.95

Delbetänkande av
Kommunala utjämningsutredningen

Hantering av fel i utjämningsystemet för kommuner och landsting

SOU
1997:93

Delbetänkande av
Kommunala utjämningsutredningen

Ref VB
Occ Sou

Statens offentliga utredningar
1997:93
Inrikesdepartementet

Hantering av fel i utjämningssystemet för kommuner och landsting

Delbetänkande av
Kommunala utjämningsutredningen
Stockholm 1997

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes, Offentliga Publikationer, på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress: Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-690 91 91
Ordertel: 08-690 91 90

Svara på remiss. Hur och Varför. Statsrådsberedningen, 1993.

– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som skall svara på remiss.

Broschyren kan beställas hos:

Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Distributionscentralen
103 33 Stockholm
Fax: 08-405 10 10
Telefon: 08-405 10 25

Till statsrådet och chefen för Inrikesdepartementet

Regeringen bemyndigade den 17 augusti 1995 chefen för Finansdepartementet att tillkalla en kommitté (dir. 1995:118) med uppgift att följa upp och utvärdera samt lämna förslag i syfte att utveckla det system för statsbidrag och utjämning för kommuner respektive landsting som avsågs träda i kraft den 1 januari 1996. Kommittén har antagit namnet Kommunala utjämningsutredningen (Fi 1995:16).

Kommittén har den 13 februari 1997 fått tilläggsdirektiv (dir. 1997:32) att utreda dels behov och utformning av en utjämning av kostnadsskillnader mellan kommuner för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), dels huruvida felaktigheter i beräkningarna av utjämningsbidrag och utjämningsavgift skall korrigeras i efterhand och i så fall på vilket sätt. Uppdraget ska enligt direktiven redovisas senast den 10 juni 1997. I föreliggande betänkande behandlas den del av tilläggsuppdraget som avser huruvida felaktigheter i systemet ska korrigeras i efterhand. Den del av tilläggsuppdraget som gäller behov och utformning av en kostnadsutjämning för LSS-verksamhet har kommittén, efter att frågan utretts, beslutat att redovisa senast i samband med slutredovisningen av sitt uppdrag. Motiven för kommitténs ställningstagande redovisas till regeringen i särskild skrivelse.

I arbetet med delbetänkandet har som ledamöter deltagit landshövdingen Lars Eric Ericsson, ordförande, fd kommunalrådet Marita Aronson, riksdagsledamoten Kjell Eriksson, kommun- och landstingspolitikern Ulla-Britt Hagström, oppositionsrådet Tommy Hamberg, kommunalrådet Kjell Höglin, stadssekreteraren Carl-Johan Korsås, landstingsrådet Elaine Kristensson, kommunalrådet Erik Langby, landstingsrådet Ingrid Lennerwald, riksdagsledamoten Kjell Nordström, riksdagsledamoten Roy Ottosson samt kommunalrådet Kerstin Wallin.

Som sakkunniga har deltagit chefsekonomen Sven Hegelund, Landstingsförbundet, sektionschefen Clas Olsson, Svenska Kommunförbundet och departementsrådet Agneta Rönn-Diczfalusy, Inrikesdepartementet.

Som experter har deltagit departementssekreteraren Magdalena Brasch, Inrikesdepartementet, avdelningsdirektören Carl-Gunnar Hanaeus, Statistiska centralbyrån, departementssekreteraren Fredrik Holmström, Inrikesdepartementet, ekonomen Niclas Johansson, Svenska Kommunförbundet, kammarrättsassessorn Karin Dahlin, Inrikesdepartementet, ekonomen Nils Mårtensson, Landstingsförbundet samt departementssekreteraren Lars Nilsson, Socialdepartementet.

I sekretariatet har ingått samhällsgeografen Åke Boalt, civil-ekonomen Pontus Johansson samt ekonomen Lennart Tingvall, huvudsekreterare.

Experterna Magdalena Brasch, Karin Dahlin och Fredrik Holmström har tillsammans med utredningens sekretariat utarbetat föreliggande delbetänkande.

Kommittén får härmed överlämna delbetänkandet Hantering av fel i utjämningssystemet för kommuner och landsting (SOU 1997:93).

Stockholm i juni 1997

Lars Eric Ericsson

Marita Aronson	Kjell Eriksson	Ulla-Britt Hagström
Tommy Hamberg	Kjell Höglén	Carl-Johan Korsås
Elaine Kristensson	Erik Langby	Ingrid Lennerwald
Kjell Nordström	Roy Ottosson	Kerstin Wallin

/Lennart Tingvall
Åke Boalt, Pontus Johansson

Innehåll

1 Sammanfattning.....	7
2 Författningsförslag.....	9
2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1515) om utjämningsbidrag till kommuner och landsting.....	9
2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1516) om utjämningsavgift för kommuner och landsting.....	10
2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.....	11
3 Bakgrund.....	15
4 Beskrivning av inträffade fel.....	17
Fel i dataunderlaget för verksamheten hälso- och sjukvård i 1996 års kostnadsutjämnning mellan landsting.....	17
Felaktigheter för verksamheten kollektivtrafik i 1996 års kostnadsutjämnning mellan landsting samt i beräkningen av införandetillägg/avdrag.....	18
Förändringar i dataunderlaget för verksamheten vårdhögskola i 1997 års kostnadsutjämnning mellan landsting.....	19
5 Vilka typer av fel kan uppkomma.....	21
Fel / brister i kvaliteten i inrapportering av basinformation till SCB eller annan statistikproducent.....	22

Fel som uppstår vid bearbetning av basinformation och register hos statistikproducenten	22
Fel som uppstår vid beräkning av standardkostnader, bidrag och avgifter i utjämningsystemet.....	23
Kvalitetsproblem vid förändringar i statistikförsörjningen och basregister	23
Kvalitetsproblem som förutsätts beaktade vid överväganden och val av faktorer	23
Oklarheter vad gäller tolkningen av underlagsdata för de olika delmodellerna	24
Hur skulle man kunna avgränsa vilka fel som bör föranleda rättning.....	24
6 Nuvarande förutsättningar och möjligheter att rätta fel.....	27
6.1 Förutsättningar	27
6.2 Möjligheter att rätta fel.....	27
Före expedieringen	27
Rättelse av skrivfel och liknande.....	28
Skattemyndighetens omprövningsplikt	28
Skattemyndighetens självrättelsebefogenhet.....	29
Slutsatser om möjligheterna att ändra fel i det kommunala utjämningsystemet.....	29
7 Överväganden och förslag till ny beslutsordning.....	31
Vem kan initiera en rättelse?	33
Hur länge kan fel rättas?.....	34
Vilka fel kan korrigeras?	34
Hur sker korrigeringen?.....	34
När skall den nya beslutsordningen börja gälla?.....	35
8 Övriga åtgärder	37
8.1 Back up-system	37
8.2 Fullständigt beräkningsunderlag	37
9 Författningskommentar.....	39

9.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1515) om utjämningsbidrag till kommuner och landsting.....	39
9.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1516) om utjämningsavgift för kommuner och landsting.....	39
9.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommun och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.	40

Bilagor

Bilaga 1	Kommitténs tilläggsdirektiv
Bilaga 2	Typ av statistik och källor i kostnadsutjämnningen
Bilaga 3	Typ av fel/oklarhet
Bilaga 4	Den praktiska hanteringen av utredningens förslag

The first part of the paper is devoted to a general
 discussion of the problem. It is shown that the
 problem is of great importance in the theory of
 functions. The second part is devoted to a
 detailed study of the problem. It is shown that
 the problem is of great importance in the theory of
 functions. The third part is devoted to a
 detailed study of the problem. It is shown that
 the problem is of great importance in the theory of
 functions. The fourth part is devoted to a
 detailed study of the problem. It is shown that
 the problem is of great importance in the theory of
 functions. The fifth part is devoted to a
 detailed study of the problem. It is shown that
 the problem is of great importance in the theory of
 functions. The sixth part is devoted to a
 detailed study of the problem. It is shown that
 the problem is of great importance in the theory of
 functions. The seventh part is devoted to a
 detailed study of the problem. It is shown that
 the problem is of great importance in the theory of
 functions. The eighth part is devoted to a
 detailed study of the problem. It is shown that
 the problem is of great importance in the theory of
 functions. The ninth part is devoted to a
 detailed study of the problem. It is shown that
 the problem is of great importance in the theory of
 functions. The tenth part is devoted to a
 detailed study of the problem. It is shown that
 the problem is of great importance in the theory of
 functions.

1 Sammanfattning

Kommittén har som tilläggsuppdrag haft att utreda hur felaktigheter i beräkningarna i det statsbidrags- och utjämningsssystem för kommuner respektive landsting som infördes den 1 januari 1996 bör hanteras om de upptäcks efter det att skattemyndigheten har fastställt utjämningsbidrag och utjämningsavgift.

Kommittén har gått igenom de felaktigheter i beräkningarna som hittills uppdagats, vilka ytterligare typer av felaktigheter som kan tänkas uppkomma samt de möjligheter som i dag finns att korrigera beslut om utjämningsbidrag och utjämningsavgift som bygger på felaktigt underlag. Har någon kommun på grund av felaktiga beräkningar fått ett för litet bidrag eller en för stor avgift innebär detta att övriga kommuner fått för stora bidrag eller för låga avgifter.

Kommitténs slutsatser av gällande regler är att korrigering av fel idag endast kan göras fullt ut, dvs. alla kommuners bidrag eller avgift rättas, innan skattemyndigheten har expedierat sina beslut. Efter denna tidpunkt måste varje beslut behandlas individuellt och förutsättningarna att ändra beslut måste prövas individuellt. Skall ytterligare medel betalas ut på grund av ett fel utan att motsvarande belopp kan återkrävas uppstår ett finansieringsproblem.

På grund av utjämningssystemets komplexitet är de fel som kan uppkomma sällan uppenbara och rättelse kan därför inte göras på denna grund. Avgiftsbeslutet står i princip fast och bidragsbesluten kan i princip inte rättas till nackdel för en bidragsberättigad. Möjligheterna att rätta fel som uppdagats i systemet är således mycket begränsade idag.

Kommittén bedömer den situation som råder idag med så begränsade möjligheter att korrigera fel som kan uppkomma i utjämningsystemet som otillfredsställande.

Kommittén föreslår därför att nuvarande ordning ändras så att skattemyndigheten först fattar ett preliminärt beslut om bidrag respektive avgift och sedan ett slutligt beslut. Innan det slutliga beslutet har fattats kan skattemyndigheten ändra samtliga beslut både till fördel och till nackdel för kommuner respektive landsting. Det preliminära beslutet är dock preliminärt endast i det avseendet att alla berörda parter ges chans att kontrollera skattemyndighetens beslut. Beslutsunderlaget är inte preliminärt utan är det fullständiga underlag som skattemyndigheten skall grunda sitt beslut på.

Kommittén föreslår som en ytterligare åtgärd att kommuner och landsting, för att de skall ges större möjligheter att upptäcka eventuella fel i beräkningarna, bör få tillgång till hela det underlag som beräkningarna är baserade på. Därigenom bör risken för att fel skall uppkomma minimeras. Det preliminära beslutet torde således i de allra flesta fall vara detsamma som det slutliga. Risken för att fel uppkommer kan dock aldrig helt uteslutas. Genom den föreslagna beslutsordningen öppnar man för en möjlighet att korrigera eventuella fel fullt ut så att inte snedvridningseffekter uppstår i systemet.

Förslaget till en ny beslutsordning, med en relativt kort tid mellan det preliminära och slutliga beslutet, bör vara ett incitament för samtliga inblandade att kontrollera alla belopp inför det slutliga beslutet. Skulle det vara så att det ändå finns fel som upptäcks efter skattemyndighetens beslut gäller samma regler som idag avseende rättelse, dvs. en individuell bedömning av varje beslut för sig. Vidare finns en möjlighet att överklaga till regeringen men det är även här endast den klagande kommunens eller det klagande landstingets beslut som kan prövas.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1515) om utjämningsbidrag till kommuner och landsting

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1995:1515) om utjämningsbidrag till kommuner och landsting skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Skattemyndigheten *fastställer* bidragens storlek samt lämnar senast den 25 januari under bidragsåret uppgift till varje kommun och landsting om storleken av dess bidrag.

Föreslagen lydelse

Skattemyndigheten *beslutar* *preliminärt* bidragens storlek samt lämnar senast den 15 januari under bidragsåret uppgift till varje kommun och landsting om storleken av dess *preliminära* bidrag.

Kommuner och landsting kan senast den 15 februari påtala att ett fel uppkommit i underlaget för beslutet.

Skattemyndigheten fastställer bidragens storlek samt lämnar senast den 15 april uppgift till varje kommun och landsting om storleken av dess bidrag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1516) om utjämningsavgift för kommuner och landsting

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1995:1516) om utjämningsavgift till kommuner och landsting skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Skattemyndigheten *fastställer* avgifternas storlek samt lämnar senast den 25 januari under avgiftsåret uppgift till varje kommun och landsting om storleken av dess avgift.

Föreslagen lydelse

Skattemyndigheten *beslutar* *preliminärt* avgifternas storlek samt lämnar senast den 15 januari under avgiftsåret uppgift till varje kommun och landsting om storleken av dess *preliminära* avgift.

Kommuner och landsting kan senast den 15 februari påtala att ett fel uppkommit i underlaget för beslutet.

Skattemyndigheten fastställer avgifternas storlek samt lämnar senast den 15 april uppgift till varje kommun och landsting om storleken av dess avgift.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m. skall ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 1996/97:100 Förslagen lydelse

4 §

Vad som i denna paragraf sägs om kommun och kommunal-skattemedel tillämpas också i fråga om landsting och landstings-skattemedel.

En kommun har rätt att under visst år (beskattningsåret) av staten uppbära preliminära kommunalskattemedel med ett belopp som motsvarar produkten av de sammanlagda beskattningsbara förvärvsinkomsterna i kommunen enligt skattemyndighetens beslut enligt 4 kap. 2 § taxeringslagen (1990:324) om taxering till kommunal inkomstskatt (skatteunderlaget) året före beskattningsåret, den skattesats som har beslutats för beskattningsåret och de uppräkningsfaktorer enligt tredje stycket som har fastställts senast i september året före beskattningsåret.

Senast i september varje år skall regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, fastställa två uppräkningsfaktorer som skall svara mot den uppskattade procentuella förändringen av skatteunderlaget i riket. Den ena skall avse förändringen mellan andra och första året före beskattningsåret. Den andra skall avse förändringen mellan året före beskattningsåret och beskattningsåret.

Innan skattemyndigheten betalar ut kommunalskattemedel till kommunerna skall avräkning

Innan skattemyndigheten betalar ut kommunalskattemedel till kommunerna skall avräkning

göras enligt 10 § lagen (1995:1516) om utjämningsavgift för kommuner och landsting och 2 § lagen (1995:1518) om mervärdesskattekonton för kommuner och landsting och 16 kap. 9 § skattebetalningslagen (1997:000). Vidare skall tillägg göras för bidrag enligt 10 § lagen (1995:1515) om utjämningsbidrag till kommuner och landsting samt för bidrag enligt 1 och 2 §§ lagen (1995:1514) om generellt statsbidrag till kommuner och landsting. Det belopp som framkommer skall betalas ut med en tolfedel per månad den tredje vardagen räknat från den 17 i månaden, varvid dag som enligt 2 § lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid jämföras med allmän helgdag inte skall medräknas. Är kommunens fordran inte uträknad vid utbetalningstillfällena i månaderna januari och februari, skall utbetalningarna dessa månader grundas på samma belopp som utbetalningen i december månad det föregående året. När särskilda skäl föranleder det får skattemyndigheten dock förordna att utbetalningen skall grundas på ett annat belopp. Om något av de belopp som utbetalningen i månaderna januari och februari

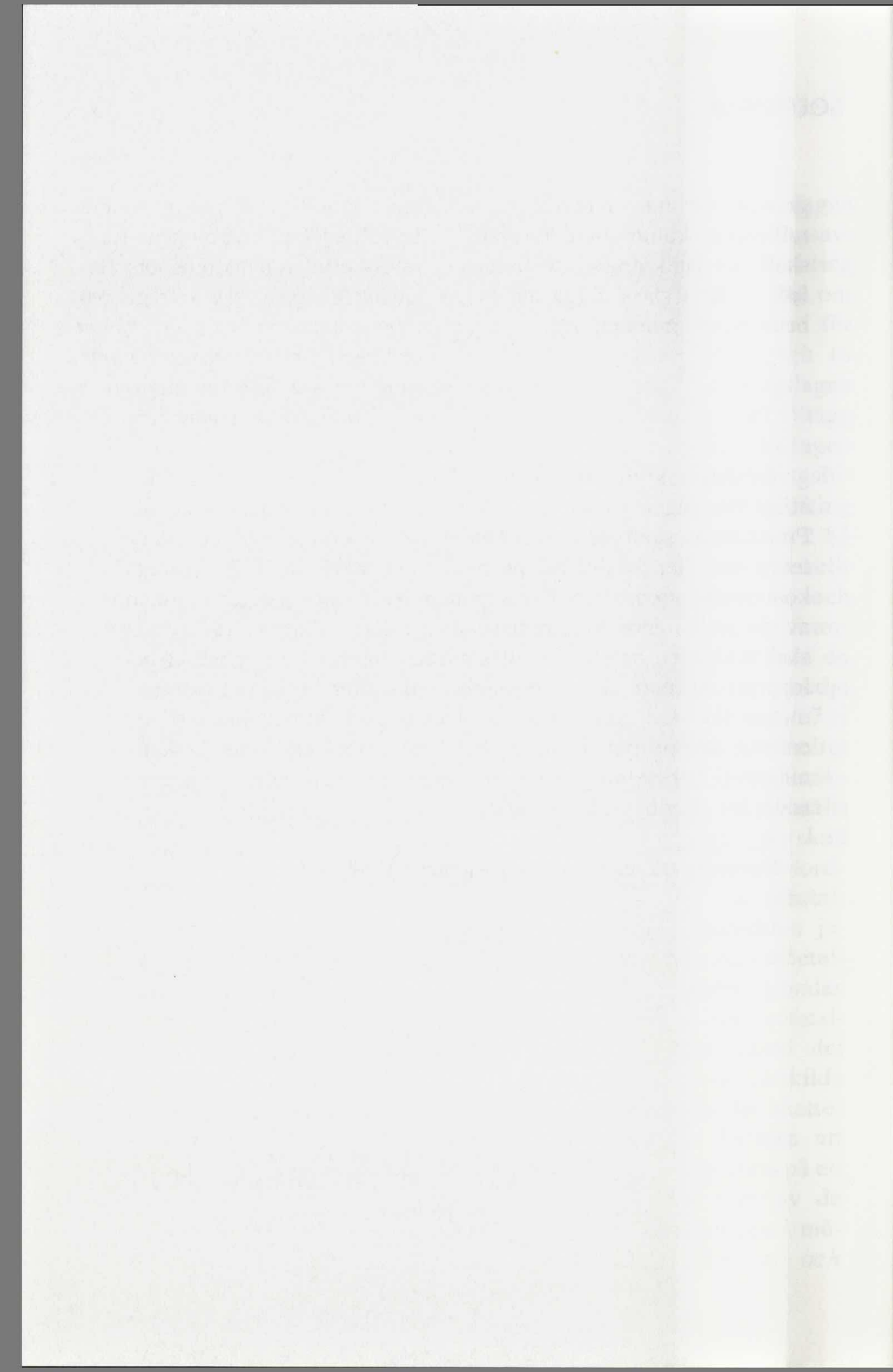
göras enligt 10 § lagen (1995:1516) om utjämningsavgift för kommuner och landsting och 2 § lagen (1995:1518) om mervärdesskattekonton för kommuner och landsting och 16 kap. 9 § skattebetalningslagen (1997:000). Vidare skall tillägg göras för bidrag enligt 10 § lagen (1995:1515) om utjämningsbidrag till kommuner och landsting samt för bidrag enligt 1 och 2 §§ lagen (1995:1514) om generellt statsbidrag till kommuner och landsting. Det belopp som framkommer skall betalas ut med en tolfedel per månad den tredje vardagen räknat från den 17 i månaden, varvid dag som enligt 2 § lagen (1930:173) om beräkning av lagstadgad tid jämföras med allmän helgdag inte skall medräknas. Är kommunens fordran inte uträknad vid utbetalningstillfällena i månaderna januari och februari, skall utbetalningarna dessa månader grundas på samma belopp som utbetalningen i december månad det föregående året. När särskilda skäl föranleder det får skattemyndigheten dock förordna att utbetalningen skall grundas på ett annat belopp. Om något av de belopp som utbetalningen i månaderna januari, februari och

grundats på inte motsvarar en tolfedel av kommunens fordran, skall den jämkning som föranleds av detta ske i fråga om utbetalningen i mars månad.

mars grundats på inte motsvarar en tolfedel av kommunens fordran, skall den jämkning som föranleds av detta ske i fråga om utbetalningen i april eller, om det är fråga om ett större belopp, fördelas på utbetalningarna i april, maj och juni månader.

En slutavräkning av kommunalskattemedlen skall ske när den årliga taxeringen under året efter beskattningsåret har avslutats. Produkten av skatteunderlaget enligt den taxeringen och den skattesats som har beslutats för beskattningsåret utgör de slutliga kommunalskattemedlen. Om summan av dessa överstiger summan av de preliminära kommunalskattemedlen enligt andra stycket skall skillnaden betalas ut till kommunerna med ett enhetligt belopp per invånare den 1 november året efter beskattningsåret. I motsatt fall skall skillnaden återbetalas av kommunerna med ett enhetligt belopp per invånare den 1 november året efter beskattningsåret. Utbetalning eller återbetalning skall göras i januari andra året efter beskattningsåret.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1998.

3 Bakgrund

Den 1 januari 1996 infördes ett nytt statsbidrags- och utjämnings-system för kommuner och landsting. Kommunala utjämningsutredningen har tillkallats med uppdrag att följa upp, utvärdera samt lämna förslag i syfte att utveckla det nya systemet (dir. 1995:118).

Kommittén har i februari 1997 fått tilläggsdirektiv (dir. 1997:32) att bl. a. utreda hur felaktigheter i beräkningarna i utjämningsystemet bör hanteras om de upptäcks efter det att skattemyndigheten har fastställt utjämningsbidrag och utjämningsavgift.

Kostnadsutjämningen i det nuvarande utjämningsystemet fungerar så att kommuner respektive landsting med högre strukturkostnad än genomsnittet erhåller ett bidrag som motsvarar mellanskillnaden. De med lägre strukturkostnad än genomsnittet betalar en motsvarande avgift. Summan av alla bidrag i kostnadsutjämningen motsvarar summan av alla avgifter, vilket innebär att kostnadsutjämningen i princip går jämnt ut på riksnivå. Motsvarande gäller för inkomstutjämningen.

Har någon kommun eller något landsting, på grund av felaktigheter i beräkningarna fått ett för litet bidrag eller en för stor avgift innebär detta att övriga kommuner respektive landsting fått för stora bidrag eller för låga avgifter i förhållande till om beräkningarna varit riktiga från början.

Om man utgår från att felaktigheter i kostnadsutjämningen ska regleras ekonomiskt får detta följaktligen i regel ekonomiska konsekvenser för alla andra kommuner respektive landsting eftersom både inkomst- och kostnadsutjämningen är ett nollsummespel där samtliga kommuner respektive landsting är involverade.

Tre felaktigheter har hittills uppdragats och samtliga berör landstingen. Några åtgärder vad gäller ändringar i bidrag eller avgifter har hittills inte vidtagits.

Enligt tilläggsdirektiven bör frågan om eventuella korrigeringar belysas ur flera aspekter. Dessa är:

- Hur bör felaktigheter i beräkningarna hanteras när de upptäcks efter det att skattemyndigheten fastställt utjämningsbidrag och utjämningsavgift?
- Är det möjligt att i efterhand kräva tillbaka en utbetalning som beror på t. ex. fel i beräkningsunderlaget?
- På vems initiativ ska en korrigering kunna göras?
- Vilka typer av fel kan uppkomma och vilka av dessa bör korrigeras?
- Hur kan korrigeringar ske om man finner att de bör göras?
- Bör det finnas en tidsgräns för att korrigera fel eller undantag från korrigering t. ex. vid mindre belopp?

En utgångspunkt för kommittén skall enligt direktiven vara att eventuella korrigeringar av felaktigheter i beräkningarna måste ske så att de kan finansieras inom utjämningsystemets ram.

Kommittén har inte sett som sin uppgift att ta ställning till hur de hittills uppdragade och påtalade felaktigheterna i beräkningarna av utjämningsystemet bör hanteras.

4 Beskrivning av inträffade fel

Frågan om hur felaktigheter i statsbidrags- och utjämningsystemet bör hanteras har aktualiserats genom att två felaktigheter uppdagats i beräkningarna för 1996 års kostnadsutjämning mellan landsting samt en felaktighet i beräkningarna för 1997 års kostnadsutjämning mellan landsting.

De hittills uppdagade och påtalade felaktigheterna gäller beräkningsmodellerna för verksamheterna hälso- och sjukvård, kollektivtrafik samt landstingens högskoleutbildning. De tre felen är av olika karaktär och kan kortfattat beskrivas på följande sätt:

- Felet i hälso- och sjukvårdsmodellen för bidragsåret 1996 är direkt beräkningsrelaterat genom att SCB:s uppdatering av underlaget inte fungerat tillfredsställande.
- Felet i kollektivtrafikberäkningarna beror på felaktigheter i utredningsmaterialet som följde med till SCB:s beräkningar för bidragsåret 1996.
- Felet i vårdhögskoleberäkningarna har sitt ursprung i uppgiftslämnarnas svårigheter att lämna korrekta dataunderlag.

Fel i dataunderlaget för verksamheten hälso- och sjukvård i 1996 års kostnadsutjämning mellan landsting

Kostnadsutjämningsen för hälso- och sjukvården beräknas utifrån landstingets åldersstruktur, medellivslängd och andelen ensamboende i befolkningen över 16 år, samt ett tillägg eller avdrag för bebyggelsestruktur. Dessutom finns ett tillägg för små landsting.

Felet i datamaterialet gäller variabeln medellivslängd och bestod i att medellivslängden, enligt beräkningsmodellen i kostnads-

utjämningen i Kronobergs läns landsting åren 1990-1994, ej blev uppdaterad. I stället kvarstod i datamaterialet värdet för Kronoberg avseende åren 1989-1993, dvs. det värde som använts vid beräkningen av 1995 års kostnadsutjämning. Den uteblivna uppdateringen innebar att värdet 78,70 år använts i stället för 79,11 år. Skillnaden, 0,41 år, innebar att värdet för hälso- och sjukvård i Kronoberg enligt beräkningsmodellen blev 227 kronor per invånare för högt. Efter uppräknig med nettoprisindex till 1996 års nivå motsvarar detta för 1996 års kostnadsutjämning 250 kronor per invånare, vilket resulterade i att Kronoberg fick betala en avgift i kostnadsutjämningen som var ca 45 miljoner kronor för låg.

Genom kostnadsutjämningens konstruktion uppstår följdfel i bidragens respektive avgifternas storlek för övriga landsting och landstingsfria kommuner. Vid en korrekt beräkning vad gäller medellivslängden i Kronoberg skulle övriga landsting i landet erhållit mellan 4 och 7 kronor per invånare mer i bidrag eller mindre i avgift jämfört med vad som faktiskt utbetalats. De 45 miljoner kronor som övriga landsting och landstingsfria kommuner sammantaget skulle erhållit i högre bidrag eller lägre avgift motsvarar mellan 0,2 för Gotlands kommun och 12 miljoner kronor för Stockholms läns landsting.

Felaktigheter för verksamheten kollektivtrafik i 1996 års kostnadsutjämning mellan landsting samt i beräkningen av införandetillägg/avdrag

Kostnadsutjämningen för kollektivtrafiken beräknas i flera steg. I ett första steg görs beräkningen på länsnivå, varefter den ena hälften av den beräknade ersättningen fördelas på kommunkollektivet i länet och den andra hälften på landstinget. Kommunerna i ett län erhåller en ersättning som svarar mot kommunens andel av kommunkollektivets i länet faktiska kollektivtrafikkostnader. Göteborg och Malmö erhåller den andel som svarar mot de båda kommunernas andel av sina läns trafikkostnad.

Vid beräkningen av 1996 års kostnadsutjämning för kollektivtrafiken fanns felaktiga värden i datamaterialet för denna fördel-

ning av ersättningarna på Malmöhus läns och Göteborg och Bohus läns landsting. Orsaken är att de faktiskt använda värdena utgick från icke korrekta värden som angivits i en bilaga till Statsbidragsberedningens betänkande (SOU 1994:114). På grund av att samma felaktigheter använts både i prövningen mot införanderegler och i beräkningen av kostnadsutjämningen blev dock effekten på det totala utfallet för de båda landstingen inte lika stor som om beräkningen gjorts för ett enskilt år utan införanderegler. För Malmöhus reducerades effekten genom övergångsreglerna från över 50 miljoner kronor till drygt 3 miljoner kronor och för Göteborg och Bohus län från 3 miljoner till 1 miljon kronor.

Genom systemets konstruktion påverkades övriga landstings bidrag respektive avgifter med i storleksordningen +4 till -3 kronor per invånare inklusive effekter på införanderegler för vissa landsting. Detta motsvarar från knappt 7 miljoner kronor till -1,3 miljoner kronor per landsting.

Förändringar i dataunderlaget för verksamheten vårdhögskola i 1997 års kostnadsutjämning mellan landsting

Kostnadsutjämningen för vårdhögskolan baseras på antalet helårsstudenter som studerar vid vårdhögskolan i respektive landsting.

För år 1997 grundade sig beräkningarna för Örebro läns landsting på ett felaktigt antal helårsstudenter som studerar vid vårdhögskolan. Efter att beslut om statsbidragens storlek fattats upptäcktes det att ett för lågt antal studenter hade inrapporterats till Högskoleverket. De i statistiken utelämnade 256 helårsstudenterna innebär att Örebro läns landsting under 1997 får 16,5 miljoner kronor (60 kronor per invånare) högre avgift än om det korrekta värdet använts. Övriga landstings utjämningsbidrag/avgift påverkas med 2 kronor per invånare. Det motsvarar från drygt 3 till 0,1 miljoner kronor i för höga bidrag/för låga avgifter per landsting.

5 Vilka typer av fel kan uppkomma

Vad som är rätt eller fel i statistiskt underlag är på intet sätt entydigt. Förutom rena räkne- eller hanteringsfel, är det viktigt att statistiken beskriver de förhållanden man avsett (validitet), t. ex. att de kontrolluppgifter en arbetsgivare lämnar till skattemyndigheten faktiskt återspeglar de anställdas arbetsförhållanden. Det är också viktigt att förhållandena är korrekt mätta, beräknade och redovisade (reliabilitet).

Underlaget för att beräkna utjämningen inom kommuner och landstings skilda verksamheter bygger på en mycket omfattande statistik som sammanställs från olika register. I bilaga 2 redovisas de olika typer av statistik och datakällor som används för beräkningarna i kostnadsutjämningen för kommuner och landsting.

Statistiska centralbyråns löpande befolkningsregister, 1990 års Folk- och bostadsräkning samt räknenskapssammandraget är de viktigaste. Vissa uppgifter, t. ex. om arbetslöshet, antal elever i skilda program i gymnasieskolan etc, hämtas också från administrativa register som bearbetas för att kunna användas i skilda planeringssammanhang. I några fall, som inom äldreomsorgen, har större fältundersökningar genomförts för att få in basinformation.

Det statistiska underlaget används på olika nivåer. Huvuddelen avser tämligen enkla antalsuppgifter per kommun eller landsting, som antal invånare i viss ålder eller antal hushåll. Denna typ av data, som har en bred användning, är relativt lätta att kontrollera och eventuella fel uppmärksammas som regel mycket snabbt. Andra typer av data, av mer komplex karaktär och med mycket specialiserad användning, t. ex. medellivslängden över ett antal år per landsting eller glesbygdsboende åldringar i en viss kommun är

mycket svåra att kontrollera. Dessutom saknas ofta andra användare, som skulle kunna bidra till att hitta eventuella felaktigheter.

Brister i kvaliteten i statistikunderlaget kan beskrivas utifrån en mängd olika aspekter. I detta sammanhang är det i första hand relevant att belysa vilken typ av fel eller oväntad kvalitetsförsämring som kan uppkomma och påverka utjämningsystemen. Med utgångspunkt från utjämningsystemets databehov kan man indela fel och kvalitetsbrister i några kategorier. Se även bilaga 3.

Fel / brister i kvaliteten i inrapportering av basinformation till SCB eller annan statistikproducent

Statistiska centralbyrån och andra statistikproducenter är i stor utsträckning beroende av inrapportering av basinformation från andra myndigheter, kommuner och landsting som sedan sammanställs till statistik. Det kan både gälla registerbaserad statistik som inkomster från Riksskatteverket och enkla sammanställningar över antal studerande vid vårdhögskolor från landstingen. Ansvarig statistikproducent skall naturligtvis kontrollera kvaliteten. Större avvikelser från tidigare år torde uppmärksammas, men vid förändringar av statistikens innehåll eller insamlingsförfarande kan det vara mycket svårt att upptäcka eventuella brister och få dessa rättade innan statistiken kommit till användning. Exempel på fel i inrapportering av basinformation som påverkat utjämningssystemet är fel i uppgiften om antalet helårsstudenter vid vårdhögskolan i Örebro läns landsting läsåret 1995/96.

Fel som uppstår vid bearbetning av basinformation och register hos statistikproducenten

Flera av de faktorer som används vid beräkningarna av standardkostnaderna tas fram genom sambearbetning av skilda register. Det är synnerligen viktigt att förändringar i registrens innehåll och uppbyggnad beaktas, liksom att de framräknade variablerna granskas innan de används i beräkningarna.

Fel som uppstår vid beräkning av standardkostnader, bidrag och avgifter i utjämnningssystemet

Själva beräkningarna av standardkostnader inom de skilda verksamhetsområdena är komplexa. En stor del av de statistiska variablerna aktualiseras årligen och hela systemet räknas igenom årligen. Misstag i beräkningsarbetet kan lätt uppstå och dessa kan vara svåra att upptäcka, utan mycket noggranna avstämningar. Denna typ av fel har inträffat när man lagt in fel värden för medellivslängden i Kronobergs län i beräkningsmodellen för hälso- och sjukvård.

Kvalitetsproblem vid förändringar i statistikförsörjningen och basregister

En annan typ av kvalitetsproblem är när statistik- eller administrativa system förändras på ett sådant sätt att statistikens innehåll och variablernas betydelse ändras. Exempel på sådant kan vara när folkbokföringen överfördes från kyrkan till skattemyndigheten, vilket under en övergångstid påverkade befolkningsstatistiken, särskilt flyttningsstatistiken. Förändringar i inkomstbeskattning, socialförsäkring, arbetsmarknadspolitiska åtgärder etc. återverkar indirekt på statistikens innehåll.

Kvalitetsproblem som förutsätts beaktade vid överväganden och val av faktorer

Flera av de faktorer som ligger till grund för beräkning av standardkostnader baseras på statistik från Folk- och bostadsräkningen 1990 eller på andra källor som inte aktualiseras löpande. Kvalitet och relevans i dessa underlag försämras med tiden. Vissa faktorer baseras på urvalsundersökningar eller syntetiska skattningar där kvalitet för små kommuner kan vara osäker t. ex. beräknad förvärvsfrekvens för småbarnsföräldrar i barnomsorgsmodellen. Bortfall i Folk- och bostadsräkningen är också exempel på liknande

kvalitetsproblem som, främst i storstadsområdena, ger viss osäkerhet i samboende- och hushållsstruktur i t. ex. modellen för hälso- och sjukvård.

Vid beräkning av standardkostnader med hjälp av en bestämd modell, påverkas naturligtvis precisionen om förhållandena ändras så att sambanden mellan de faktorer som ingår i modellen förändras. Detta gäller både i de fall modellen ligger fast för en längre period, men där beräkningarna aktualiseras årligen, och om standardkostnaderna inte räknas om årligen utan ligger låsta under en femårsperiod.

Man får dock förutsätta att dessa frågor har beaktats när man utvecklat och föreslagit vilken typ av statistikunderlag och modeller som skall utnyttjas i utjämningsystemets skilda delar.

Oklarheter vad gäller tolkningen av underlagsdata för de olika delmodellerna

Vid översynen av de skilda delarna av kostnadsutjämnningen har vissa smärre fel i det beräkningsunderlag som använts vid skattningen av delmodellerna konstaterats. Dessa har rättats till under hand. På samma sätt har oklarheter i tolkningarna av hur några faktorer i modellerna exakt skall definieras retts ut under hand. Denna typ av oklarheter i själva modellerna bör numera vara klarlagda och åtgärdade.

Hur skulle man kunna avgränsa vilka fel som bör föranleda rättning

Det är inte möjligt att utifrån kriterier om "typ av fel" på förhand förutse alla felaktigheter som skulle kunna uppstå och föreslå vilka som bör rättas till. Var, i kedjan från det grunddata levereras till statistikproducenten till beräkningen av avgifter och bidrag, eventuella fel uppkommit, kan inte anses ha någon principiell betydelse för om och hur de skall rättas.

Kvalitetsaspekter som bör ha övervägts vid utformningen av systemen bör dock inte föranleda rättning eller justering. Detta

innebär att eventuella kvalitetsbrister som kan uppstå, ej skall betraktas som fel, i den mån beräkningarna följer vad som anges i förordningen.

Räkningarna bör således begränsas till sådana fel som beror på att det statistiska underlaget inrapporterats eller bearbetats på ett icke avsett sätt. Det synes dock föra väldigt långt, om man skulle justera beräkningarna i den händelse brister skulle uppträda i statistik som inlemmats i Sveriges officiella statistik (i den mån uppgifter i den officiella statistiken rättas av statistikansvarig myndighet bör naturligtvis detta beaktas i utjämningssystemet).

En förutsättning för att fel skall kunna rättas, är att eventuella felaktigheter i statistiken skall kunna ersättas med rätta värden med rimlig ansträngning och i rimlig tid. Det är inte alls självklart att detta är möjligt. Om t. ex. grunddata är felaktigt, kan det vara omöjligt att få fram rätta värden. I denna typ av fall, liksom när det uppkommer oväntade kvalitetsförändringar i statistiken, måste det finnas någon typ av reglerat förfarande för hur man skall hantera bristerna i statistiken, t. ex. beräkna närmevärden som kan användas i stället.

6 Nuvarande förutsättningar och möjligheter att rätta fel

6.1 Förutsättningar

Kommuner och landsting vars strukturstyrkostnad överstiger den för landet genomsnittliga strukturstyrkostnaden per invånare eller vars garanterade skatteunderlag överstiger det uppräknade skatteunderlaget har rätt till ett *bidrag*. Kommuner och landsting vars strukturstyrkostnad understiger den för landet genomsnittliga eller vars garanterade skatteunderlag understiger det uppräknade skatteunderlaget skall betala en *avgift*.

Skattemyndigheten fattar beslut om bidragens och avgifternas storlek och lämnar besked till kommunerna och landstingen senast den 25 januari bidrags- och avgiftsåret.

Bidragen skall betalas ut och avgiften skall betalas genom avräkning i samband med och på motsvarande sätt som gäller vid utbetalningen av kommunalskattemedel. Utbetalningen sker månadsvis den tredje vardagen efter den 17:e i månaden.

För skattemyndighetens handläggning av förvaltningsärenden gäller förvaltningslagen. Skattemyndighetens beslut om utjämningsbidrag och utjämningsavgift faller in under begreppet myndighetsutövning.

6.2 Möjligheter att rätta fel

Före expedieringen

Före den tidpunkt då skattemyndigheten har expedierat sitt beslut har myndigheten full frihet att ändra beslutet. Alla beslut som ännu inte har expedierats kan följdändras. Skattemyndighetens beslut

expedieras normalt någon gång i mitten på januari. Den tid som förflyter mellan den tidpunkt då skattemyndigheten fattar sitt beslut och beslutet expedieras är oftast endast några dagar varför det här främst är fråga om korrigeringar av rena skrivfel som upptäcks direkt.

Efter det att besluten har expedierats måste de behandlas individuellt. Uppdagas det att det har blivit fel i ett beslut får man pröva om det finns förutsättningar att rätta det beslutet. Att rätta ett beslut på grund av att det blivit fel i ett annat beslut är normalt inte möjligt efter det att besluten har expedierats.

Rättelse av skrivfel och liknande

Skattemyndigheten kan rätta skrivfel, räknefel och liknande förbiseendefel (26 § förvaltningslagen). För att ett sådant fel skall kunna rättas krävs att det är fråga om en *uppenbar oriktighet*. Felet skall vara sådant att var och en med en normal iakttagelseförmåga borde kunna upptäcka felet. Som regel bör felet framgå av enbart själva beslutet.

Skattemyndigheten har inte någon skyldighet att rätta förbiseendefel, endast en befogenhet att göra det. Rör det sig om fel av saklig betydelse, får myndigheten i regel anses skyldig att rätta felet. Någon tidspärr för rättelsemöjligheten finns inte. Eftersom det bara får röra sig om uppenbara oriktigheter, torde det dock sällan inträffa att ett sådant fel upptäcks först sedan lång tid förflutit efter det att beslutet meddelats.

Skattemyndighetens omprövningsplikt

Skattemyndigheten är under vissa förutsättningar skyldig att rätta ett felaktigt beslut (27 § förvaltningslagen).

Följande tre förutsättningar skall vara uppfyllda för att skattemyndigheten skall vara skyldig att rätta ett felaktigt beslut:

- skattemyndigheten skall finna att beslutet är uppenbart oriktigt,

- beslutet skall kunna ändras snabbt och enkelt, och
- ändringen skall kunna ske utan att det blir till nackdel för någon enskild part.

Rättelse kan ske så länge skattemyndigheten inte överlämnat handlingarna till regeringen för överprövning.

Skattemyndighetens självrättelsebefogenhet

Omprövningsskyldigheten enligt förvaltningslagen omfattar endast de fall då skattemyndigheten är *skyldig* att ompröva ett felaktigt beslut. De *möjligheter* skattemyndigheten har att rätta ett felaktigt beslut styrs av i praxis utvecklade *principer om förvaltningsbeslutens rättskraft*. Enligt dessa principer beror möjligheten att ändra ett beslut efter expedieringen på beslutets karaktär.

Ett beslut om bidrag är ett *gynnande beslut* som i regel inte kan återkallas. Ett gynnande beslut kan dock ändras om återkallelseförbehåll finns i författning eller beslut, säkerhetsskäl föreligger eller vilseledande uppgifter har lämnats.

Ett *avgiftsbeslut* är i princip orubbligt om inte annat uttryckligen har föreskrivits.

Slutsatser om möjligheterna att ändra fel i det kommunala utjämningssystemet

Det kommunala utjämningssystemet fungerar så att summan av alla bidrag motsvarar summan av alla avgifter, vilket innebär att utjämningen i princip går jämnt ut.

Har någon kommun på grund av felaktiga beräkningar fått ett för litet bidrag eller en för stor avgift innebär detta att övriga kommuner fått för stora bidrag eller för låga avgifter.

Korrigerings av fel kan idag endast göras fullt ut, dvs. alla kommuners bidrag eller avgift rättas, innan skattemyndigheten har expedierat sina beslut. Efter denna tidpunkt måste varje beslut behandlas individuellt och förutsättningarna att ändra beslut måste prövas individuellt. Skall ytterligare medel betalas ut på grund av

ett fel utan att motsvarande belopp kan återkrävas uppstår ett finansieringsproblem.

På grund av utjämningssystemets komplexitet är de fel som kan uppkomma sällan uppenbara och rättelse kan därför inte göras på denna grund. Avgiftsbeslutet står i princip fast och bidragsbesluten kan i princip inte rättas till nackdel för en bidragsberättigad. Möjligheterna att rätta fel som uppdagas i systemet är således mycket begränsade idag.

7 Överväganden och förslag till ny beslutsordning

Utredningens förslag: Skattemyndigheten fattar först ett preliminärt beslut om bidrag respektive avgift och sedan ett slutligt beslut. Innan det slutliga beslutet har fattats kan skattemyndigheten ändra både till fördel och till nackdel för samtliga kommuner och landsting om ett fel i beslutsunderlaget uppdagas.

Kommittén bedömer att det inte är tillfredsställande att det finns så begränsade möjligheter att rätta fel som kan uppkomma i utjämningsystemet. Huvudsyftet med bidrags- och utjämningsystemet är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar mellan kommuner respektive landsting. Detta sker genom en långtgående utjämnning av skillnader i beskattningsbara inkomster och för strukturellt betingade kostnadsskillnader. För att skapa likvärdiga förutsättningar krävs att systemet beaktar så många faktorer att det förmår fånga upp den komplexa verkligheten. Systemet är därför mycket detaljrikt i sina beståndsdelar. Systemet följs också upp för att utvärdera dess förmåga att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar och för att kunna föreslå förändringar om det visar sig att det inte uppfyller detta mål. Uppföljningen syftar även till att anpassa systemet i förhållande till utvecklingen och förändringen av den kommunala verksamheten.

Att det endast skall finnas små möjligheter att rätta rena felaktigheter är inte tillfredsställande. De idag gällande reglerna medför dels att det kan uppstå finansieringsproblem att rätta fel till fördel för en kommun eller ett landsting samtidigt som man inte kan ta tillbaka pengar från andra, dels att det kan medföra en sned fördel-

ning av medel i systemet så att rättvisetanken går förlorad. Systemets komplexitet gör att, även om man vidtar alla tänkbara åtgärder för att förebygga fel, så måste man ändå räkna med att fel kan uppkomma. Samtidigt är det viktigt att kommunerna och landstingen ges stabila planeringsförutsättningar. Kommunerna och landstingen skall inte under någon längre tid behöva sväva i oviss-het om vad det slutliga beloppet för bidrag respektive avgift kan komma att bli.

Kommittén föreslår därför att skattemyndigheten fattar två beslut. Först ett preliminärt och sedan ett slutligt. Skattemyndigheten föreslås lämna uppgift om det preliminära beslutet senast den 15 januari under bidrags- och avgiftsåret. Detta är den tidigaste tidpunkt som kan bestämmas för skattemyndighetens beslut eftersom det fullständiga underlaget från Statistiska centralbyrån kommer först den 10 januari. Det preliminära beslutet är preliminärt i det avseendet att alla berörda parter ges chans att kontrollera skattemyndighetens beslut. Beslutsunderlaget är inte preliminärt utan är det fullständiga underlag som skattemyndigheten skall grunda sitt beslut på. Efter att skattemyndigheten har skickat ut de preliminära besluten har kommuner och landsting möjlighet att till och med den 15 februari påtala att ett fel uppkommit i underlaget till beslutet. Påtalas inte något fel inom denna tid borde skattemyndigheten kunna fatta det slutliga beslutet under februari månad. Uppdags däremot att det är något fel måste det finnas tid för Statistiska centralbyrån att göra nya beräkningar och ta fram nytt underlag till skattemyndigheten. Detta kan beräknas ta ca två veckor. Skattemyndigheten måste herefter skicka ut överväganden till ändring av besluten till kommunerna och landstingen. Kommunerna och landstingen bör ges minst två veckor för kontroll av de nya beräkningarna. Om man dessutom lägger till en viss tidsmarginal hinner inte någon justering på grund av felet göras till mars månads utbetalning av kommunalskattemedel. Kommittén föreslår därför den 15 april som senaste dag för att lämna uppgift om bidragens och avgifternas storlek. En sammanställning av den praktiska hanteringen av utredningens förslag redovisas i bilaga 4.

Med de förebyggande åtgärderna, som kommittén föreslår i avsnitt 8, bör risken för att fel skall uppkomma minimeras. Det preliminära beslutet torde således i de allra flesta fall vara detsamma som det slutliga. Som ovan angetts kan dock risken för att fel uppkommer aldrig helt uteslutas. Genom den föreslagna beslutsordningen införs en möjlighet att korrigera eventuella fel fullt ut så att inga oönskade snedvridningseffekter uppstår i systemet.

Förslaget till en ny beslutsordning med en relativt kort tid mellan det preliminära och slutliga beslutet bör vara ett incitament för samtliga inblandade att kontrollera alla belopp inför det slutliga beslutet. Skulle det vara så att det ändå finns fel i beräkningsunderlaget som upptäcks efter skattemyndighetens slutliga beslut gäller samma regler som idag avseende rättelse, dvs. en individuell bedömning av varje beslut för sig. Vidare finns en möjlighet att överklaga till regeringen men det är även här bara den klagande kommunens eller det klagande landstingets beslut som kan prövas. Finansieringsproblem och oönskade snedvridningseffekter i systemet, som återstår efter det definitiva beslutet, får man i detta läge acceptera för att kommuner och landsting skall få ett relativt snabbt definitivt beslut och därmed ges möjlighet till stabila planeringsförutsättningar.

Vem kan initiera en rättelse?

Det är till skattemyndigheten man skall påtala ett fel som upptäcks och det är skattemyndigheten som efter samråd med Statistiska centralbyrån har att avgöra om ett fel föreligger. Det kan på olika sätt komma till skattemyndighetens kännedom att ett fel har uppstått. Det ligger dock i sakens natur att det främst är berörda kommuner och landsting eller Statistiska centralbyrån som kommer att vara initiativtagare. Eftersom det är Statistiska centralbyrån som gör beräkningarna får skattemyndigheten vända sig dit för omräkning om någon har påtalat ett fel.

Hur länge kan fel rättas?

Begäran om rättelse av bidragets eller avgiftens storlek på grund av fel skall framställas senast den 15 februari. Härefter måste tid finnas för att Statistiska centralbyrån skall kunna räkna om beloppen samt för att skattemyndigheten skall kunna kommunicera med samtliga berörda och skicka ut besluten senast den 15 april. Inkommer ingen begäran om rättelse av beslutet bör skattemyndigheten kunna fatta det nya beslutet under februari månad.

Tidsrymden mellan det preliminära och det slutliga beslutet, normalt en dryg månad och maximalt tre månader, är en avvägning mellan å ena sidan att kommunerna, landstingen, Statistiska centralbyrån och skattemyndigheten skall ha rimlig tid på sig att kontrollera samtliga uppgifter och å andra sidan att kommunerna och landstingen inte under någon längre tidsrymd skall behöva sväva i ovisshet om hur stort det slutliga beloppet kommer att bli.

Vilka fel kan korrigeras?

Det finns ingen anledning att undanta några fel från korrigerings- eller att ange några beloppsgränser för att fel skall rättas. Fel som upptäcks inom den tidsrymd som fel kan rättas skall rättas.

Hur sker korrigeringen?

Tillägg för bidrag respektive avräkning för avgift sker i samband med utbetalningen av kommunalskattemedel och regleras i 4 § i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.

Kommittén föreslår en ändring i denna lag som innebär att om utbetalningen för januari, februari och mars inte är riktig skall jämkning ske i fråga om utbetalningen i april eller, om det är fråga om ett större belopp, fördelas på utbetalningarna i april, maj och juni. Det är skattemyndigheten som gör bedömningen om det är fråga om ett större belopp.

När skall den nya beslutsordningen börja gälla?

Det är angeläget att den nya beslutsordningen träder i kraft vid en tidpunkt så att eventuella nya fel kan hanteras i den nya ordningen.

Kommittén föreslår därför att lagändringen skall träda i kraft den 1 januari 1998 så att den nya beslutsordningen tillämpas från och med bidrags- och avgiftsåret 1998.

8 Övriga åtgärder

8.1 Back up-system

Det är endast i landstingens utjämningsystem som fel hittills har uppdagats. Detta trots att kommunerna är många fler och har betydligt fler faktorer med i beräkningarna. Genom samarbete mellan Statistiska centralbyrån och Svenska Kommunförbundet finns en back up-beräkning i kostnadsutjämnningen mellan kommunerna. Kommittén har erfarit att Statistiska centralbyrån planerar att inför 1998 skapa ett back up-system även i kostnadsutjämnningen mellan landstingen. Vidare planerar man att ha datalagring i två separata dataformat samt genomföra beräkningarna i två olika program.

Kommittén ser positivt på att dessa förebyggande åtgärder genomförs för att minimera risken för fel i framtiden.

8.2 Fullständigt beräkningsunderlag

Utredningens förslag: Kommuner och landsting får tillgång till det fullständiga beräkningsunderlaget som har använts för att beräkna kommunens eller landstingets bidrag respektive avgift.

När kommuner och landsting får kännedom om skattemyndighetens beslut om bidrag respektive avgift bifogas en specifikation av vad som ingår i bidraget respektive avgiften. Även Statistiska centralbyråns tabellhäfte som omfattar det slutliga utfallet av beräkningar av statsbidrag m.m. enligt gällande bidrags- och utjämningsystem skickas till kommuner och landsting. Häftena innehåller uppgifter om samtliga kommuners och landstings bidragsinkomster, inkomst- och kostnadsutjämnning. Vidare finns några exempel på hur man har räknat ut värdena för olika delar. Det fullständiga underlaget för den enskilda kommunen skickas dock inte ut.

Kommittén anser att för att kommuner och landsting skall kunna upptäcka fel i beräkningarna bör de ha tillgång till det underlag som beräkningarna är baserade på. Kommuner och landsting bör få värdena på samtliga ingående variabler och förklaringar till hur standardkostnaden är beräknad för varje ingående verksamhet eller kostnad för den berörda kommunen eller det berörda landstinget. I det skatteutjämningsystem som fanns före år 1993 skickades ett sådant underlag ut. Om möjligt bör det fullständiga underlaget skickas ut redan när Statistiska centralbyrån under september månad året före bidrags- och avgiftsåret lämnar uppgift till varje kommun och landsting om preliminära bidrag och avgifter. I vart fall bör det bifogas skattemyndighetens preliminära beslut som skickas ut under januari månad bidrags- och avgiftsåret.

9 Författningskommentar

9.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1515) om utjämningsbidrag till kommuner och landsting

I första stycket stadgas att skattemyndigheten skall besluta preliminärt bidragens storlek. Detta beslut grundas dock på ett fullständigt underlag.

I andra stycket anges att kommuner och landsting kan påtala att ett fel uppkommit i underlaget för beslutet. För att man skall kunna tala om ett fel i underlaget skall det vara fråga om uppgifter som inrapporterats eller bearbetats på ett icke avsett sätt. Ett sådant fel kan t.ex. vara att det finns en uppgift i den officiella statistiken men för en viss kommun har den av misstag inte använts i beräkningen. Ett annat exempel är att ett fel i datahanteringen gör att variabeln för ett landsting av misstag inte blivit uppdaterad trots att alla andra landstings variabler uppdaterats i detta avseende. Det är skattemyndigheten som efter samråd med Statistiska centralbyrån har att avgöra om ett fel i underlaget föreligger.

I tredje stycket regleras att skattemyndigheten slutligt skall fastställa bidragens storlek och den tidpunkt skattemyndigheten senast skall lämna uppgift om dessa till varje kommun.

9.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1516) om utjämningsavgift för kommuner och landsting

Ändringen i 9 § motsvarar ändringen i 9 § lagen (1995:1515) om utjämningsbidrag till kommuner och landsting.

9.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommun och annan menighets utdebitering av skatt, m.m.

I fjärde stycket anges som huvudregel att om något av de belopp som utbetalningarna i januari, februari och mars grundats på inte motsvarar en tolfedel av kommunens fordran skall den jämkning som skall göras på grund av detta göras avseende aprilutbetalningen. Om det är fråga om ett större belopp skall dock jämkningen fördelas på utbetalningarna i april, maj och juni månader. Det är skattemyndigheten som gör bedömningen av vad som är ett större belopp.

Bilaga 1

Kommittédirektiv

**Dir.
1997:32**

**Tilläggsdirektiv till Kommittén (Fi 1995:16) om
uppföljning och utveckling av det nya utjämnings-
systemet för kommuner och landsting**

Beslut vid regeringssammanträde den 13 februari 1997.

Sammanfattning av uppdraget

Kommittén skall utreda dels behov och utformning av en utjämning av kostnadsskillnader mellan kommuner för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, dels huruvida felaktigheter i beräkningarna av utjämningsbidrag och utjämningsavgift skall korrigeras i efterhand och i så fall på vilket sätt.

Det nya statsbidrags- och utjämningsystemet

Den 1 januari 1996 infördes ett nytt statsbidrags- och utjämningsystem för kommuner och landsting. En parlamentariskt sammansatt kommitté

tillkallades redan i augusti 1995 för att följa upp och utvärdera samt lämna förslag i syfte att utveckla systemet (dir. 1995:118).

Statsbidrags- och utjämningsystemet består, förutom av ett generellt invånarbaserat statsbidrag av inkomstutjämning, utjämning för strukturellt betingade kostnadsskillnader samt införanderegler. Inkomstutjämnningen och kostnadsutjämnningen bygger på att de kommuner och landsting som har en högre skattekraft eller mer gynnsam struktur än genomsnittet får betala en utjämningsavgift till staten och att de som har en lägre skattekraft eller mindre gynnsam struktur än genomsnittet får ett utjämningsbidrag från staten. De sammanlagda utjämningsbidragen respektive utjämningsavgifterna för kommuner och landsting uppgår i princip till lika stora belopp vilket innebär att systemet är neutralt för statsbudgeten.

När det gäller utjämningsystemet finns två aktuella frågeställningar som behöver belysas ytterligare. Den första är frågan om behov och utformning av en utjämning av kostnadsskillnader mellan kommuner för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Den andra frågan gäller huruvida felaktigheter i beräkningarna av utjämningsbidrag och utjämningsavgift skall korrigeras i efterhand.

Utredningar om utjämning av kostnadsskillnader för verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Den 1 januari 1994 trädde lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) i kraft. Lagen innebär bl.a. att de tidigare omsorgsinsatserna för personer med utvecklingsstörning m.fl. har förts över från landstingen till kommunerna. Huvudmannaskapsförändringen har genomförts successivt under åren 1991 till 1996. Metoden för att ekonomiskt reglera huvudmannaskapsförändringar har i allmänhet skett genom skatteväxling i kombination med särskilda länsvisa mellan-kommunala kostnadsutjämningsystem. I något fall har landstinget lämnat särskilt bidrag till kommunerna. Det finns emellertid stora kostnadsskillnader mellan kommuner för LSS-insatser.

Redan i utredningsarbetet som föregick det nationella utjämnings-systemets införande diskuterades frågan om möjligheterna och behovet

av att inom ramen för kostnadsutjämningen också utjämna för kostnader för insatser enligt LSS. Det fanns emellertid inte ett tillräckligt underlag för att fastställa vilka strukturella faktorer som påverkar kostnaderna och som skulle kunna ligga till grund för en utjämningsmodell. Regeringen beslutade därför den 24 maj 1995 att tillsätta en arbetsgrupp inom Socialdepartementet med uppgift att utreda frågan. Arbetsgruppen lämnade sin rapport i juni 1996 (Ds 1996:47).

Arbetsgruppen gjorde bedömningen att ett nationellt kostnadsutjämningsystem är det mest lämpliga alternativet för att utjämna kostnadsskillnader mellan kommuner för LSS-insatser och att ett sådant system bör kunna infogas i det existerande nationella statsbidrag- och utjämningssystemet. Arbetsgruppen föreslog också faktorer som skulle kunna användas i ett sådant kostnadsutjämningsystem. Gruppen konstaterade emellertid att ytterligare statistik skulle krävas för att utforma ett utjämningsystem.

Socialdepartementet har därefter genomfört en fältstudie i syfte att få fram ytterligare underlag. I ett urval av landets kommuner har antalet LSS-insatser, innehållet i insatserna och de därav följande kostnaderna analyserats. Resultatet av fältstudien samt ett förslag till konstruktion av ett system för att utjämna för kostnadsskillnader för verksamhet enligt LSS kommer att redovisas inom kort.

Problem vid beräkningar av utjämningsavgift och utjämningsbidrag

Statistiska centralbyrån (SCB) beräknar varje år utjämningsbidrag respektive utjämningsavgift. Utjämningsystemet är komplext och beräkningarna baseras på många olika faktorer, vilket kräver ett omfattande statistikunderlag för varje kommun och landsting.

SCB skall senast den 1 oktober året före det år som bidrag betalas ut lämna uppgift till varje kommun och landsting om preliminära bidrag och avgifter. Dessa ges därigenom möjlighet att i tid upptäcka eventuella felaktigheter.

Skattemyndigheten fastställer bidragens storlek samt lämnar, senast den 25 januari det år som bidrag betalas ut, uppgift om bidragets storlek till varje kommun och landsting. Skattemyndighetens beslut får överklagas hos regeringen.

Om ett fel skulle uppstå i de definitiva beräkningarna, kan det få vissa földeffekter. I t. ex. kostnadsutjämningen beräknas bidragets eller avgiftens storlek för varje kommun respektive landsting som skillnaden mellan en kommunvis respektive landstingsvis beräknad kostnad och den för landet genomsnittliga kostnaden per invånare. Ett fel i beräkningarna för en enskild kommun eller ett enskilt landsting kan innebära att den genomsnittliga kostnaden för landet också blir fel, vilket därmed kan påverka bidragen och avgiften för alla andra kommuner eller landsting.

Uppdraget

Utjämning av kostnadsskillnader för verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade

Utifrån det underlag som Socialdepartementet har redovisat skall kommittén ta ställning till om det finns behov av en nationell utjämning för kostnadsskillnader mellan kommuner för verksamhet enligt LSS. Om så är fallet skall kommittén föreslå hur en utjämning bör utformas, när den bör införas samt hur införandet skall ske. Kommittén bör därvid bedöma behovet och konstruktionen av införanderegler samt vilka övriga förändringar som krävs. En fråga gäller t.ex. hur de nuvarande inomregionala kostnadsutjämningsystemen bör hanteras.

Hantering av felaktigheter i beräkningarna

Kommittén skall utreda hur felaktigheter i beräkningarna bör hanteras om de upptäcks efter det att skattemyndigheterna har fastställt utjämningsbidrag och utjämningsavgift. En utgångspunkt för kommittén skall vara att eventuella korrigeringar av felaktigheter i beräkningarna måste ske så att de kan finansieras inom utjämnings-systemets ram.

Frågan om eventuella korrigeringar bör belysas ur flera aspekter. En fråga är om det är möjligt att i efterhand kräva tillbaka en utbetalning

som beror på t.ex. fel i beräkningsunderlaget. En annan fråga är t.ex. på vems initiativ en korrigering skall kunna göras.

Kommittén skall beskriva vilka typer av fel som kan uppkomma samt vilka av dessa som bör vara aktuella för eventuell korrigering.

Om kommittén finner att felaktigheter bör korrigeras, skall kommittén föreslå hur korrigeringen kan ske. Kommittén skall även ta ställning till om det skall finnas en tidsgräns för att korrigera fel och om undantag från korrigering bör finnas t.ex. vid mindre belopp.

Kommittén skall, om så krävs, föreslå ändringar i gällande lagar och förordningar.

Redovisning av uppdraget

Tilläggsuppdraget skall redovisas senast den 10 juni 1997.

(Inrikesdepartementet)

Bilaga 2

Typ av statistik och källor i kostnadsutjämnningen

Typ av statistik och källor som används i modellerna för

Typ av statistik	Källa	Barn- omsorg	Grund- skola	Gymnasie- skola
Kön	SCB, register över totalbefolkning			
Ålder	SCB, register över totalbefolkning	x	x	x
Medborgarskap	SCB, register över totalbefolkning		x	
Arbetslöshet i kommunen	AMS, SCB			
Total befolkning senaste 10 åren	SCB, register över totalbefolkning			
Inackorderade gymnasieelever	Centrala studiestödsnämnden			x
Elever efter gymnasieprogram	SCB, skolstatistik			x
Helårsstuderande vid vårdhögskola	SCB, högskolestatistik			
Kommunens skattekraft	SCB, taxerings & inkomststatistik	x		
Samboende	SCB Folk- och bostadsräkningen 1990			
Hushållstyp	SCB Folk- och bostadsräkningen 1990			
SEI efter kön & ålder	SCB Folk- och bostadsräkningen 1990			
Genomsnittlig vårdkostnad	Data från Malmöhus läns landsting 1992			
Genomsnittlig vårdkostnad	Särskild fältundersökning			
Medellivslängd efter kön & ålder	SCB bearbetning av befolkningsregister			
Föräldrar efter veckoarbetstid	SCB Årlig sysselsättningsstatistik	x		
Förvärvsarbetande dagbefolkning	SCB Folk- och bostadsräkningen 1990			
Flyttare över församlings gräns	SCB bearbetning av befolkningsregister			
Kommunspec tillägg för små skolor	Spec studie baserad på data från LMV/SCB		x	
Kommunspec tillägg för skolskjutsar	Spec studie baserad på data från LMV/SCB		x	
Glesbygdsboende 80-w (hemtjänst)	Spec studie baserad på data från LMV/SCB			
Kommunens index på invånardistans	SCB Folk- och bostadsräkningen 1990	x		
Bebyggelsestruktur i landsting	Spec studie baserad på data från LMV/SCB			
Glesbygd/tätortsgrad, kommunvis	SCB Folk- och bostadsräkningen 1990			
Klimatzon kommunvis	Vägverket			
Ortstillägg för vägar, kommunvis	Speciell indelning			
Geotekniska förhållanden, kommunvis	Sveriges Geologiska undersökningar			
Energiindex, kommunvis	Speciell studie			
Byggbkostnadsindex, kommunvis	SCB, byggnadsstatistik			
Kallortsindex, kommunvis	Tidigare kallortsgruppering			
Kommunandel av kostn för kolltraf	Speciell inventering			
Öar m färja för arbetsresor	Speciell inventering			
Kommunareal	SCB			
Lokalt/regionalt befunderlag	Spec studie baserad på data från LMV/SCB			

kostnadsutjämnningen mellan kommuner och landsting

Äldre- omsorg	Individ- och familjeomsorg	Befolknings- minskning	Näringsliv & sysselsättning	Gator & vägar	Kollektivtrafik	Vatten & avlopp	Glesbygds- spec kostnader	Uppvärmnings- kostnader	Byggekostnader	Svagt befolk- ningsunderlag	Kallorts- tillägg	Hälsa- och sjukvård	Vårdhögskola
X												X	
X					X	X	X			X		X	
	X												
			X										
		X											
													X
X												X	
	X												
X												X	
X												X	
												X	
					X								
	X												
X													
	X				X								
												X	
X						X	X						
				X									
				X									
						X							
								X					
									X				
											X		
					X								
					X								
						X	X						
										X			

Bilaga 3

Typ av fel / oklarhet

Exempel

Fel i inrapportering av basinformation till statistikproducenten Sifferfel i underlag från primär uppgiftslämnare Otillräcklig kvalitet i underlag från primär uppgiftslämnare	T ex data om vårdhögskolan i Örebro Kan gälla t ex data om arbetslöshet från AMS
Fel som uppstår vid bearbetning av basinformation och register Sifferfel i underlag sammanställt inom SCB eller annan statistikproducent	Troligen ganska vanligt men ofta mycket svårt att hitta
Fel som uppstår vid själva beräkningarna i utjämningsystemet Räknefel vid kalkylarbete	T ex hälso- och sjukvården i Kronoberg
Kvalitetsproblem vid förändringar i statistikförsörjningen Innehållsmässiga förändringar av primärt administrativa system som också används för statistikproduktion Förändringar i hantering och registeruppläggning av primärt administrativa system som också används för statistikproduktion	Förändringar i inkomstslag vid beskattning, regler för socialförsäkring eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder ger innehållsmässiga förändringar i statistiken. Förändringar i registerhantering som ändrad huvudman för folkbokföringen kan påverka statistikens kvalitet

Forts. på nästa sida

Typ av fel / oklarhet**Exempel**

Kvalitetsproblem som förutsätts beaktade vid val av faktorer Representativiteten i data baserade på förhållande i ett urval kommuner eller landsting Kvalitet i data för små kommuner när uppgifterna helt eller delvis baserade på urvalsundersökningar Bortfall eller kvalitetsproblem i underlag sammanställt inom SCB eller annan statistikproducent	Modellen för hälso- och sjukvård baseras på förhållanden i Malmöhus läns landsting, modellen för äldreomsorg baseras på förhållanden i ett urval kommuner. Data om arbetstidens längd för förvärvsarbetande småbarnsföräldrar baseras på skattningar där urvalsundersökningar nyttjats Kan gälla samboende enl FoB 90 i storstäderna
Oklarheter vid tolkningen av underlagsdata för delmodellerna Fel i underlagsdata på vilket modellen skattats Osäker kvalitet i underlagsdata Oklarheter vid tolkningar av modell vid kalkylarbete	Några smärre exempel funna vid översynen T ex boende i glesbygd där bättre metoder utvecklats Uppkommer löpande vid förändringar av underlagsstatistiken, t ex kollektivtrafiken i Malmöhus län

Bilaga 4

Den praktiska hanteringen av utredningens förslag

Förslaget om en ny beslutsordning kommer att få konsekvenser för Statistiska centralbyråns och skattemyndighetens praktiska hanteringen av utjämningssystemet.

I dag finns följande datum angivna i lagar och förordningar för hanteringen av beräkningar och beslut om utjämningsbidrag och utjämningsavgift för kommuner och landsting:

1 okt Statistiska centralbyrån skall lämna uppgift till varje kommun och landsting om preliminära bidrag/avgifter

10 jan Statistiska centralbyrån skall lämna uppgifter som beräknats till skattemyndigheten.

25 jan Skattemyndigheten fastställer bidragens/avgifternas storlek samt lämnar uppgift till varje kommun och landsting om storleken av dess bidrag/avgift.

Förslaget till den nya beslutsordningen leder till följande hantering:

1 okt Statistiska centralbyrån lämnar uppgift till varje kommun och landsting om preliminära bidrag/avgifter. Sammanställningar av beräkningsunderlaget bifogas.

10 jan Statistiska centralbyrån lämnar uppgifter till skattemyndigheten.

15 jan Skattemyndigheten beslutar om de preliminära bidragens/avgifternas storlek samt lämnar uppgift till varje kommun och landsting om storleken av dess bidrag/avgift.

15 jan-15 feb Kommuner och landsting kan påtala fel i beräkningarna.

16 feb-14 april Om fel uppdagas får Statistiska centralbyrån göra nya beräkningar. Skattemyndigheten måste därefter skicka ut överväganden till ändring av beslutet till berörda kommuner och landsting. Kommunerna och landstingen måste ges tillfälle att kontrollera de nya beräkningarna. Skattemyndigheten måste vidta åtgärder för att ändra utbetalningsbelopp och förbereda nya redovisningsräkningar.

15 april Skattemyndigheten fastställer bidragens/avgifternas storlek samt lämnar uppgift till varje kommun och landsting om storleken av dess slutliga bidrag/avgift.

Om inget fel upptäcks fram till den 15 februari kan skattemyndigheten fastställa bidragens/avgifternas storlek under februari månad.

Statens offentliga utredningar 1997

Kronologisk förteckning

1. Den nya gymnasieskolan – steg för steg. U.
2. Inkomstskattelag, del I-III. Fi.
3. Fastighetsdataregister. Ju.
4. Förbättrad miljöinformation. M.
5. Aktivt lönebidrag. Ett effektivare stöd för arbetshandikappade. A.
6. Länsstyrelsernas roll i trafik- och fordonsfrågor. K.
7. Byråkratin i backspegeln. Femtio år av förändring på sex förvaltningsområden. Fi.
8. Röster om barns och ungdomars psykiska hälsa. S.
9. Flexibel förvaltning. Förändring och verksamhetsanpassning av statsförvaltningens struktur. Fi.
10. Ansvar för valutapolitiken. Fi.
11. Skatter, miljö och sysselsättning. Fi.
12. IT-problem inför 2000-skiftet. Referat och slutsatser från en hearing anordnad av IT-kommissionen den 18 december. IT-kommissionens rapport 1/97. K.
13. Regionpolitik för hela Sverige. N.
14. IT i kulturens tjänst. Ku.
15. Det svåra samspelet. Resultatstyrningens framväxt och problematik. Fi.
16. Att utveckla industriforskningsinstitutet. N.
17. Skatter, tjänster och sysselsättning. + Bilagor. Fi.
18. Granskning av granskning. Den statliga revisionen i Sverige och Danmark. K.
19. Bättre information om konsumentpriser. In.
20. Konkurrenslagen 1993-1996. N.
21. Växa i lärande. Förslag till läroplan för barn och unga 6-16 år. U.
22. Aktiebolagets kapital. Ju.
23. Digital demokrati. Ett seminarium om Teknik, demokrati och delaktighet den 8 november 1996 anordnat av Folkområdningsutredningen, IT-kommissionen och Kommunikationsforskningsberedningen. IT-kommissionens rapport 2/97. K.
24. Valfärd i verkligheten – Pengar räcker inte. S.
25. Svensk mat – på EU-fat. Jo.
26. EU:s jordbrukspolitik och den globala livsmedelsförsörjningen. Jo.
27. Kontroll Reavinst Värdepapper. Fi.
28. I demokratis tjänst. Statstjänstemannens roll och vårt offentliga etos. Fi.
29. Barnpornografifrågan. Innehavskriminalisering m.m. Ju.
30. Europa och staten. Europeiserings betydelse för svensk statsförvaltning. Fi.
31. Kristallkulan – tretton röster om framtiden. IT-kommissionens rapport 3/97. K.
32. Följdlagstiftning till miljöbalken. M.
33. Att lära över gränser. En studie av OECD:s förvaltningspolitiska samarbete. Fi.
34. Övervakning av miljön. M.
35. Ny kurs i trafikpolitiken + bilagor. K.
36. Bekämpande av penningtvätt. Fi.
37. Ett tekniskt forskningsinstitut i Göteborg. U.
38. Myndighet eller marknad. Statsförvaltningens olika verksamhetsformer. Fi.
39. Integritet Offentlighet Informationsteknik. Ju.
40. Unga och arbete. In.
41. Staten och trossamfunden Rättslig reglering – Grundlag – Lag om trossamfund – Lag om Svenska kyrkan. Ku.
42. Staten och trossamfunden Begravningsverksamheten. Ku.
43. Staten och trossamfunden Den kulturhistoriskt värdefulla kyrkliga egendomen och de kyrkliga arkiven. Ku.
44. Staten och trossamfunden Svenska kyrkans personal. Ku.
45. Staten och trossamfunden Stöd, skatter och finansiering. Ku.
46. Staten och trossamfunden Statlig medverkan vid avgiftsbetalning. Ku.
47. Staten och trossamfunden Den kyrkliga egendomen. Ku.
48. Arbetsgivarpolitik i staten. För kompetens och resultat. Fi.
49. Grundlagsskydd för nya medier. Ju.
50. Alternativa utvecklingsvägar för EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Jo.
51. Brister i omsorg – en fråga om bemötande av äldre. S.
52. Omsorg med kunskap och inlevelse – en fråga om bemötande av äldre. S.
53. Avskaffa reklamskatten! Fi.
54. Ministern och makten. Hur fungerar ministerstyre i praktiken? Fi.
55. Staten och trossamfunden. Sammanfattningarna av förslagen från de statliga utredningarna. Ku.
56. Folket som rådgivare och beslutsfattare. + Bilaga 1 och 2. Ju.
57. I medborgarnas tjänst. En samlad förvaltningspolitik för staten. Fi.
58. Personalthyrning. A.
59. Svenskhemmet Voksenåsens förvaltningsform. Ku.
60. Betal-TV inom Sveriges Television. Ku.

Statens offentliga utredningar 1997

Kronologisk förteckning

61. Att växa bland betong och kotor.
Ett delbetänkande om barns och ungdomars
uppväxtvillkor i storstädernas utsatta områden från
Storstadskommittén. S.
62. Rosor av betong.
En antologi till delbetänkandet Att växa bland
betong och kotor från Storstadskommittén. S.
63. Sverige inför epokskiftet.
IT-kommissionens rapport 5/97. K.
64. Samhall. En arbetsmarknadspolitisk åtgärd
+ Bilagedel. A
65. Polisens register. Ju.
66. Statsskuldspolitiken. Fi.
67. Återkallelse av uppehållstillstånd. UD.
68. Grannlands-TV i kabelnät. Ku.
69. Besparingar i stort och smått. U.
70. Totalförsvaret och frivilligorganisationerna
– uppdrag, stöd och ersättning. Fö.
71. Politik för unga.
+ 2 st bilagor. In.
72. En lag om socialförsäkringar. S.
73. Inför en svensk policy om säker elektronisk
kommunikation. Referat från ett seminarium
anordnat av IT-kommissionen, Närings- och
handelsdepartementet och SEIS den 11 december
1996. IT-kommissionens rapport 6/97. K.
74. EU:s jordbrukspolitik, miljön och regional
utveckling. Jo.
75. Bosättningsbegreppet. Skatterättsliga regler för
fysiska personer. Fi.
76. Invandrare i vård och omsorg
– en fråga om bemötande av äldre. S.
77. Uppföljning av inkomstskattelagen. Fi.
78. Medelsförvaltning i kommuner och landsting. In.
79. Försäkringsmäklare. En lagöversyn av
Försäkringsmäklarutredningen. Fi.
80. Reformerad stabsorganisation. Fi.
81. Allmännyttiga bostadsföretag.
+ Bilaga. In.
82. Lika möjligheter. In.
83. Om makt och kön – i spåren av offentliga
organisationers omvandling. A.
84. En hållbar kemikaliepolitik. M.
85. Förmån efter inkomst – Samordnat inkomstbegrepp
för bostadsstöden och nya kvalifikationsregler för
rätt till sjukpenninggrundande inkomst. S.
86. Punktskattekontroll av alkohol, tobak och
mineralolja, m.m. Fi.
87. Kvinnor, män och inkomster.
Jämställdhet och oberoende. A.
88. Upphandling för utveckling. N.
89. Handeln med skrot och begagnade varor. N.
90. Ändrad organisation för det statliga plan-, bygg-
och bostadsväsendet. In.
91. Jaktens villkor – en utredning om vissa jaktfrågor
Jo.
92. Medieföretag i Sverige – Ägande och
strukturförändringar i press, radio och TV. Ku.
93. Hantering av fel i utjämningsystemet för
kommuner och landsting. In.

Statens offentliga utredningar 1997

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

Fastighetsdataregister. [3]
Aktiebolagets kapital. [22]
Barnpornografifrågan.
Sjöhavskriminalisering m.m. [29]
Integritet Offentlighet Informationsteknik. [39]
Grundlagsskydd för nya medier. [49]
Folket som rådgivare och beslutsfattare.
Bilaga 1 och 2. [56]
Polisens register. [65]

Utrikesdepartementet

Återkallelse av uppehållstillstånd. [67]

Försvarsdepartementet

Totalförsvaret och frivilligorganisationerna
uppdrag, stöd och ersättning. [70]

Socialdepartementet

Rösterna om barns och ungdomars psykiska hälsa. [8]
Ålfärd i verkligheten – Pengar räcker inte. [24]
Bristerna i omsorg
En fråga om bemötande av äldre. [51]
Omsorg med kunskap och inlevelse
En fråga om bemötande av äldre. [52]
Att växa bland betong och kotor.
Ett delbetänkande om barns och ungdomars
uppväxtvillkor i storstädernas utsatta områden från
Storstadskommittén. [61]
Kotor av betong.
En antologi till delbetänkandet Att växa bland
betong och kotor från Storstadskommittén. [62]
En lag om socialförsäkringar. [72]
Användare i vård och omsorg
En fråga om bemötande av äldre. [76]
Förman efter inkomst – Samordnat inkomstbegrepp
för bostadsstöden och nya kvalifikationsregler för
ett till sjukpenninggrundande inkomst. [85]

Kommunikationsdepartementet

Ansvarstillsynens roll i trafik- och fordonsskador. [6]
T-problem inför 2000-skiftet. Referat och slutsatser från
en hearing anordnad av IT-kommissionen den
8 december. IT-kommissionens rapport 1/97. [12]
Digital demokrati. Ett seminarium om Teknik,
demokrati och delaktighet den 8 november 1996
anordnat av Folkmönstretsutredningen, IT-
kommissionen och Kommunikationsforsknings-
utredningen. IT-kommissionens rapport 2/97. [23]

Kristallkulan – tretton röster om framtiden.
IT-kommissionens rapport 3/97. [31]
Ny kurs i trafikpolitiken + bilagor. [35]
Sverige inför epokskiftet.
IT-kommissionens rapport 5/97. [63]
Inför en svensk policy om säker elektronisk
kommunikation. Referat från ett seminarium anordnat av
IT-kommissionen, Närings- och handelsdepartementet
och SEIS den 11 december 1996.
IT-kommissionens rapport 6/97. [73]

Finansdepartementet

Inkomstskattelag, del I-III. [2]
Byråkratin i backspegeln. Femtio år av förändring på sex
förvaltningsområden. [7]
Flexibel förvaltning. Förändring och verksam-
hetsanpassning av statsförvaltningens struktur. [9]
Ansvar för valutapolitiken. [10]
Skatter, miljö och sysselsättning. [11]
Det svåra samspelet. Resultatstyrningens framväxt
och problematik. [15]
Skatter, tjänster och sysselsättning.
+ Bilagor. [17]
Granskning av granskning.
Den statliga revisionen i Sverige och Danmark. [18]
Kontroll Reavinst Värdepapper. [27]
I demokratins tjänst. Statstjänstemannens roll och
vårt offentliga etos. [28]
Europa och staten. Europeiserings betydelse för
svensk statsförvaltning. [30]
Att lära över gränser. En studie av OECD:s förvaltnings-
politiska samarbete. [33]
Bekämpande av penningtvätt. [36]
Myndighet eller marknad.
Statsförvaltningens olika verksamhetsformer. [38]
Arbetsgivarpolitik i staten.
För kompetens och resultat. [48]
Avskaffa reklamskatten! [53]
Ministern och makten.
Hur fungerar ministerstyret i praktiken? [54]
I medborgarnas tjänst.
En samlad förvaltningspolitik för staten. [57]
Statsskuldspolitiken. [66]
Bosättningsbegreppet. Skatterättsliga regler för
fysiska personer. [75]
Uppföljning av inkomstskattelagen. [77]
Försäkringsmäklare. En lagöversyn av
Försäkringsmäklarutredningen. [79]
Reformerad stabsorganisation. [80]
Punktskattekontroll av alkohol, tobak och
mineralolja, m.m. [86]

Statens offentliga utredningar 1997

Systematisk förteckning

Utbildningsdepartementet

Den nya gymnasieskolan – steg för steg. [1]
Växa i lärande. Förslag till läroplan för barn och unga 6-16 år. [21]
Ett tekniskt forskningsinstitut i Göteborg. [37]
Besparingar i stort och smått. [69]

Jordbruksdepartementet

Svensk mat – på EU-fat. [25]
EU:s jordbrukspolitik och den globala livsmedelsförsörjningen. [26]
Alternativa utvecklingsvägar för EU:s gemensamma jordbrukspolitik. [50]
EU:s jordbrukspolitik, miljön och regional utveckling. [74]
Jaktens villkor – en utredning om vissa jaktfrågor. [91]

Arbetsmarknadsdepartementet

Aktivt lönebidrag. Ett effektivare stöd för arbetshandikappade. [5]
Personaluthyrning. [58]
Samhall. En arbetsmarknadspolitisk åtgärd + Bilagedel. [64]
Om makt och kön – i spåren av offentliga organisationers omvandling. [83]
Kvinnor, män och inkomster.
Jämställdhet och oberoende. [87]

Kulturdepartementet

IT i kulturens tjänst. [14]
Staten och trossamfunden
Rättslig reglering
– Grundlag
– Lag om trossamfund
– Lag om Svenska kyrkan. [41]
Staten och trossamfunden
Begravningsverksamheten. [42]
Staten och trossamfunden
Den kulturhistoriskt värdefulla kyrkliga egendomen och de kyrkliga arkiven. [43]
Staten och trossamfunden
Svenska kyrkans personal. [44]
Staten och trossamfunden
Stöd, skatter och finansiering. [45]
Staten och trossamfunden
Statlig medverkan vid avgiftsbetalning. [46]
Staten och trossamfunden
Den kyrkliga egendomen. [47]
Staten och trossamfunden. Sammanfattningarna av förslagen från de statliga utredningarna. [55]

Svenskhemmet Voksenåsens förvaltningsform. [59]
Betal-TV inom Sveriges Television. [60]
Grannlands-TV i kabelnät. [68]
Medieföretag i Sverige – Ägande och strukturförändringar i press, radio och TV. [92]

Närings- och handelsdepartementet

Regionpolitik för hela Sverige. [13]
Att utveckla industriforskningsinstitut. [16]
Konkurrenslagen 1993-1996. [20]
Upphandling för utveckling. [88]
Handeln med skrot och begagnade varor. [89]

Inrikesdepartementet

Bättre information om konsumentpriser. [19]
Unga och arbete. [40]
Politik för unga.
+ 2 st bilagor. [71]
Medelsförvaltning i kommuner och landsting. [78]
Allmännyttiga bostadsföretag.
+ Bilaga. [81]
Lika möjligheter. [82]
Ändrad organisation för det statliga plan-, bygg- och bostadsväsendet. [90]
Hantering av fel i utjämningsssystemet för kommuner och landsting. [93]

Miljödepartementet

Förbättrad miljöinformation. [4]
Följdlagstiftning till miljöbalken. [32]
Övervakning av miljön. [34]
En hållbar kemikaliepolitik. [84]